

Biblioteksplan

för

Härjedalens kommun

2014-2018

HÄRJEDALENS KOMMUN
HERJEDAELIEN TJIELTE

Syftet med biblioteksplanen är att formulera en lokal bibliotekspolitik, ta tillvara de biblioteks- och medieresurser som finns i kommunen samt skapa en beredskap för framtiden och stimulera till utveckling.

Härjedalens kommuns biblioteksplan 2014-2018
Antagen av kommunfullmäktige 2014-10-08 Kf § 132

Härjedalens kommuns biblioteksplan är upprättad enligt Bibliotekslagen (SFS 2013:801), som trädde i kraft 2014-01-01, samt i enlighet med andra styrdokument för biblioteksområdet.

Härjedalens kommuns biblioteksplan 2014-2018 gäller till dess en ny biblioteksplan fastställts.

Planen är utarbetad av:

Förvaltningen för Bildning- Fritid och Kultur

Kultur och Fritidschef

Samverkansgrupp bestående av fackliga representanter för Vision

Kommunens samtliga filialföreståndare samt övrig bibliotekspersonal

Samrådsgrupp

Arbetsutskottet för Bildning- Fritid och Kulturs nämnd, rektorer, IT-avdelningen, socialförvaltningen samt utredningssekreterare i nämnden för bildning- Fritid och Kultur.

Innehåll

---

1. Bibliotekets lagrum
2. Vision för biblioteksverksamheten
3. Verksamhetsbeskrivning
4. Bibliotekets uppdrag
  - 4.1 Tillgång till medier
  - 4.2 Kulturupplevelser och möten
  - 4.3 Demokrati Utbildning Information
5. Tillgänglighetsplan

1. Bibliotekets lagrum

Enligt bibliotekslagen (SFS 2013:801) ska biblioteksplaner antas av kommuner och landsting för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Ur bibliotekslagen:

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.

Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.” (2 §)

”Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.” (6 §)

I Härjedalens kommun finns både folkbibliotek, skolbibliotek och integrerade folk- och skolbibliotek, varför detta är en plan för samtliga av dessa verksamheter.

Enligt skollagen (SFS 2010:800) ska det inom grundskolan och gymnasieskolan finnas lämpligt fördelade skolbibliotek för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen.

2. Vision för biblioteksverksamheten 2014-2018

Biblioteksplanens övergripande vision är att Härjedalens biblioteksverksamhet når alla medborgare i kommunen oavsett kön, ålder, förutsättningar, utbildning och etnisk bakgrund.

För att detta ska uppnås krävs kompetent och serviceinriktad personal som har och känner förtroende att utveckla verksamheten. Det krävs också fortbildning, utveckling av biblioteksrummet, lyhördhet för ny teknik och samverkan med andra kommunala och regionala verksamheter och andra organisationer i samhället.

Följande tre fokusområden ska speciellt lyftas under perioden för biblioteksplanen:

- * Biblioteksmiljöerna
- * Marknadsföring
- * Läsfrämjande åtgärder

Vidare ska biblioteksverksamheten främja ett levande kulturarv som används och utvecklas.

Genom att synliggöra litteraturen som konstnärligt uttryck stärks inte bara litteraturens ställning inom kulturområdet, utan ökar även förutsättningarna för en positiv samhällsutveckling för ökad livskraft.

Interaktiva tjänster och digitala medier medför en ökad flexibilitet oberoende av tid och plats.

Biblioteksverksamheten ska vara medborgarnas naturliga mötesplats och agera inspirationskälla till läslust för utvecklande av fantasi, kunnande, empati, social kompetens och ökat välbefinnande. En arena och ett forum för det livslånga lärandet.

Läsfrämjande aktiviteter ska bedrivas med utgångspunkt från litteraturens betydelse för språkutveckling och identitetsskapande.

Biblioteket ska fungera som kulturcentrum. Barnteater, föreläsningar, musikprogram, författarbesök och utställningar ska regelbundet anordnas. Biblioteksverksamheten ska arbeta med konkreta och mätbara mål som kontinuerligt följs upp och redovisas. Mätbara verktyg är antal besökare, aktiviteter, utlån, aktiva låntagare och nöjda användare.

Biblioteksverksamhetens arbete med det kommunövergripande förbättringsarbetet Vision 2020 ska finnas som en röd tråd i allt vi gör. Kommunens vision och tre kärnvärden *Livskraft*, *Äkthet* och *Närhet*, ska befästas genom *Kunskap*, *Möten* och *Framtidstro*.

Våra bibliotek ska vara centrum för:

- * Demokrati, utbildning och information
- * Litteratur, läsning och läsfrämjande
- * Kulturupplevelser och gemenskap

3. Verksamhetsbeskrivning

Biblioteket är kommunens mest besökta institution och är ett viktigt informationscentrum för kommunens invånare, fritidsboende och turister. Biblioteket har utöver tryckta böcker även böcker inlästa på CD och MP3, talböcker, språkkurser, musik på CD, tidningar och tidskrifter.

Biblioteket lånar dessutom ut DVD och tv-spel, förmedlar fjärrlån och köper in kurslitteratur för studerande.

Biblioteket erbjuder ett antal databaser via bibliotekets hemsida och har datorer med internetuppkoppling för allmänheten. Bibliotekspersonalen vägleder besökarna i det ständigt ökade utbudet av information på internet och i databaser.

På biblioteket finns möjlighet att släktforska online via släktforskningsdatabasen Arkiv Digital.

Huvudbiblioteket

Härjedalens huvudbibliotek är ett folkbibliotek och finns inrymt i Medborgarhuset i Sveg. Bibliotekets personal sköter även Ljushallen med utställnings- och programverksamhet.

Huvudbiblioteket ska fungera som en resurs för hela kommunens bibliotekssystem. Personalen ska stötta och hjälpa de anställda vid filialerna. Huvudbiblioteket och filialerna ansvarar var och en för medieinköpen. Mediebeståndet på biblioteken ses som en helhet där man kompletterar varandra. Inköpen differentieras och utbudet ökar därmed.

Filialer

Biblioteken i Funäsdalen, Hede, Vemdalen, Ytterhogdal och Lillhärdal har öppet tre dagar i veckan, varav två på kvällstid. Av dessa är samtliga bibliotek integrerade folk- och skol bibliotek placerat på respektive ords skola, förutom filialen i Ytterhogdal som är ett folkbibliotek och som ligger i Ytterhogdals kommunhus. Samtliga bibliotek i kommunen samarbetar för den dagliga medieförsörjningen till användarna. Transporter mellan kommunens bibliotek sker kontinuerligt.

Verksamheten arbetar utifrån tesen att biblioteket ska vara en mötesplats där alla människor oavsett ålder, etnisk bakgrund, kön, funktionshinder, utbildning och ekonomi har tillgång till litteratur, information, kunskap och kulturupplevelser.

Skolbibliotek

I kommunens centralort Sveg finns ett skolbibliotek.

Skolbiblioteket ska vara en pedagogisk resurs för skolan. Skolbibliotekets personal ska komplettera och stödja skolan i sitt arbete och bistå skolans elever med att söka, hantera och värdera information.

Bäckedals folkhögskola har ett bibliotek som drivs i Region Jämtland Härjedalens regi. Högskolebibliotek saknas.

4. Bibliotekets uppdrag

Biblioteken i landet bildar en organisatorisk helhet och är en av de institutioner medborgarna har allra högst förtroende för. Biblioteket är ett offentligt rum som alla kan besöka och använda kostnadsfritt.

Demokrati är ledordet genom hela bibliotekets verksamhet. Läsförståelse och informationskompetens är en förutsättning för ett aktivt medborgarskap. Den digitala delaktigheten är särskilt utpekad i bibliotekslagen, att erbjuda tillgång till internet är en av bibliotekets grundläggande skyldigheter.

I varje län/region finns en regional biblioteksfunktion som stödjer folkbiblioteken med kompletterande fortbildning, medieförsörjning, omvärldsbevakning och utvecklingsfrågor. I Jämtlands län har biblioteken en gemensam hemsida www.bibliotekmitt.se

Varje kommun ska ha folkbibliotek tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Särskilt prioriterade i bibliotekslagen är personer med funktionshinder, personer med annat modersmål än svenska och nationella minoriteter.

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. De ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning, forskning och kulturell verksamhet. De ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

- * De nationella minoritetsspråken
- * Andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska
- * Lättläst svenska

Härjedalens kommun är en samisk förvaltningskommun. Därför ska biblioteken i kommunen erbjuda samisk litteratur och kultur.

Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Att låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur på biblioteken ska vara avgiftsfritt.

En genomgripande förändring av biblioteksverksamheten och som ställer stora krav på teknikutvecklingen är att utbudet och användningen av e-medier, läsplattor, smartphones och surfplattor kommer att öka. Därför är det viktigt att biblioteken svarar mot de förväntningar som finns.

Vid sidan av detta ska det digitala biblioteket utvecklas med inriktning på integration med samtliga delar av vårt samhälle.

4.1 Tillgång till medier

Biblioteket ska särskilt främja och stimulera läsning. Tillgång till litteratur ska erbjudas i t ex tryckt form, e-böcker, talböcker och i stor stil. De ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar. En stor satsning på minoritetsspråk och litteratur för alla språkgrupper i kommunen är en viktig del i utvecklingen av biblioteket.

I Bibliotekslagen står att eleverna i grundskolan, särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Genom ett tätare samarbete mellan pedagoger på skola/ förskola och bibliotekarier, ska alla barn i hela kommunen erbjudas bra och lockande läsning på rätt nivå. Skolbiblioteket ska komplettera och stödja skolan i sitt arbete.

Utmaningar och utvecklingsområden

Teknikutvecklingen går snabbt och vi ska fortsätta att satsa på fortbildning och investeringar för att svara upp mot användarnas förväntningar. Där ger vårt läns hemsida oss möjlighet att utnyttja våra gemensamma resurser i länet ännu bättre.

4.2 Kulturupplevelser och möten

Biblioteksverksamheten ska vara öppen och välkomnande för alla. Vi ska erbjuda kulturupplevelser som författarbesök och föreläsningar, utställningar och bildvisning, musik och poesi m.m. Biblioteken ska vara en plats där kulturutövare får möjlighet att visa upp sin verksamhet, professionella utövare såväl som skolelever och amatörer. Biblioteken ska vara lyhörda för användarnas önskemål om aktiviteter, och i största möjliga mån erbjuda plats för olika typer av evenemang och samtal som samlar människor i gemenskap.

Viktiga samarbetsparter är bland andra studieförbund, kulturföreningar, Länskulturen och kommunens kulturskola.

Utmaningar och utvecklingsområden

Kraven på biblioteksrummet förändras. De fysiska utrymmena måste utvecklas för att möta nya behov med plats för inspirerande exponering av utställningar och media och flexibel möblering där människor kan mötas i mindre och större grupper.

4.3 Demokrati Utbildning Information

Bibliotekets utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet. Verksamheten ska vara ett stöd och en resurs för människors livslånga lärande. Vi ska erbjuda ett brett urval av aktuell facklitteratur och dagstidningar. Fri internet-uppkoppling är en självklarhet, och med våra databaser får våra användare tillgång till nationella och internationella resurser.

Biblioteken ska bistå skolans elever med att söka, hantera och värdera information, och vi ska så långt det är möjligt erbjuda studieplatser och kurslitteratur för vuxenstuderande och cirkeldeltagare.

Biblioteken ska erbjuda plats för avdelningar och enheter som vill nå kommunens invånare med information. På Bibliotekens publika datorer nås bland annat protokoll för kommunens beslutande organ.

Biblioteket erbjuder kommunens medborgare att vid val till EU-parlamentet, vid Riksdags- Landstings- och Kommun- val förhandsröstning i bibliotekens lokaler på sina ordinarie öppettider.

Utmaningar och utvecklingsområden

De sociala mediernas intåg förändrar i grunden besökarnas förväntningar på bibliotekens sätt att kommunicera och interagera med sina användare. Genom ett genomtänkt arbetssätt via sociala media kan bibliotekets resurser i större omfattning komma kommuninvånarna tillgodo och invånarnas synpunkter bättre tas tillvara. Det finns behov att utveckla delaktighet och marknadsföring genom de sociala medierna och detta arbete bör betraktas som en naturlig del av bibliotekens verksamhet.

Trådlöst internet (wifi) ses idag som en självklarhet bland bibliotekets besökare.

5. Tillgänglighetsplan för Härjedalens bibliotek

Biblioteket ska vara tillgängligt för alla. Alla besökare ska behandlas lika och med respekt.

Särskild uppmärksamhet ska ges åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

Personalen ska ha kunskap om vilka möjligheter som kan erbjudas i form av lättläst litteratur, ljudböcker i Daisyformat, bok- och-Mp3, iPad-hantering och e-böcker.

På den gemensamma hemsidan för hela länets bibliotek www.bibliotekmitt.se finns tydlig information om tillgängligheten på varje bibliotek.

Samarbetet med organisationer för funktionshindrade, äldreården, pensionärsorganisationer, SFI, skola, särskola, förskola bör bli bättre.

Den sociala verksamheten behöver utökas så att fler äldre, synskadade och funktionshindrade personer kan nås. Samarbete måste etableras med socialförvaltningens personal för att nå så många som möjligt.

Utbud och service

Information till allmänheten om vad vi kan erbjuda ur tillgänglighetsaspekt finns på vår hemsida www.bibliotekmitt.se. Tillgänglighetsguiden uppdateras kontinuerligt.

Mål

- * Se över och åtgärda yttre och inre skylting till och på alla bibliotek
- * Varje år följa upp och utvärdera verksamhetsmål och planerade åtgärder och se över och justera åtgärdsplanerna till aktuella förhållanden